

ONZE SENIOREN BEZOCHTEN RONSE.

Onze uitstap van april 2016 ging naar een “iets” minder gekende stad in de provincie Oost-Vlaanderen. Ronse is een stad en faciliteitengemeente en telt ongeveer 25.000 inwoners. De schrijver Omer Wattez noemde Ronse ook wel “de koningin van de Vlaamse Ardennen” omwille van zijn ligging en groene omgeving.

In brasserie “Harmonie” op de Grote Markt mochten wij 34 collega’s verwelkomen op koffie en een vers gebakken chocoladen koek. Deze brasserie werd gebouwd kort na 1900 en is intussen een beschermd gebouw. Het interieur getuigt van de “savoir vivre” van de Ronsische “beau-mode”. De textielbaronnen konden het zich permitteren om in die tijd geregeld de Parijse brasseries op te zoeken. Zodra ze terug in Ronse waren, imiteerden ze de stijl in hun eigen horecazaken. De wanden werden aangekleed met modieuze faiences die ze bestelden bij Bosch Frères in La Louvière, hét Belgische centrum van de geglazuurde tegels.

Stipt om half elf kwamen de twee gidsen ons ophalen voor een wandeling van ongeveer twee uur. We werden opgesplitst in twee groepen. De ene groep deed ’s morgens de “art deco” wandeling en de andere “gek, gedurfd en goedgekeurd” en in de namiddag was het dan omgekeerd.

Eerst ontvingen we nog wat historiek over de stad Ronse. In de Romeinse tijd bevond zich op het grondgebied van Ronse een nederzetting. Dit wordt bevestigd door fragmenten van een Romeins bouwwerk die als recuperatiemateriaal herbruikt werden in de romaanse gewelven van de Sint-Hermescrypte. Ook zijn er Romeinse munten gevonden daterend uit de 2de en 4de eeuw na Christus. Eind de 5de eeuw werden de Romeinen verjaagd door Childerik. Daar waar de Romeinse cultuur de Germaanse bezetting overleefde ontstond de taalgrens. Nadat tijdens de “donkere” middeleeuwen de Romeinse infrastructuur volledig in verval was geraakt, stichtte Sint-Amandus de stad Ronse. In 1513 en 1553 werd Ronse getroffen door hevige stadsbranden maar de brand van 21 juli 1559 ruïneerde de stad volledig. Hierop kreeg Ronse gedurende 20 jaar een belastingvrijstelling van koning Filips II. Van 1680 tot 1700 werd Ronse een tijdlang aan Frankrijk gehecht, ondanks de tegenstand van de Spaanse koning. In 1796 werd de oude stadsadministratie ontbonden om plaats te maken voor de Franse wetgeving. Na de val van het Napoleontische rijk in 1815 ging Ronse deel uitmaken van de Nederlandse provincie Oost-Vlaanderen. De maatschappelijke elite van de stad was sedert de 19de eeuw verfranst geraakt. De flamingante burgemeester Leo Vindevogel (1941-'44) heeft veel gedaan om de positie van het Nederlands te versterken. Hierdoor maakte hij veel vijanden. Dit kan hebben bijgedragen tot een aanklacht, op grond waarvan hij in september 1945 ter dood veroordeeld en geëxecuteerd werd.

Tijdens onze wandeling naar de art deco woningen viel op dat Ronse een rustige en stille stad is met weinig verkeer in de straten. Bij navraag vertelde onze gids dat Ronse geen zware industrie heeft en daardoor rijden er praktisch geen camions door de stad. Bij het oversteken van één van de straten bemerkten we in de verte het station van Ronse. Het is het oudste stationsgebouw van het Europese vasteland. Vroeger stond het in Brugge op ‘t Zand, waar nu het concertgebouw gevestigd is. In 1861 legde de “Compagnie du Chemin de Fer Hainaut et Flandres” de spoorlijn Gent – De Pinte – Oudenaarde – Ronse – St.-Ghislain aan. Acht jaar later werd een tweede lijn, tussen ’s Gravenbrakel en Kortrijk, in gebruik genomen. Door de bloei van de textielindustrie was er een toenemende vraag naar steenkool, cement, blauwe steen en allerlei textielgrondstoffen. Zo werd het spoorwegenet nog eens uitgebreid.

Het station werd stilaan te klein en moest plaats maken voor een ruimer. Het “nieuwe” gebouw was het station van het Zand in Brugge, dat door de Brusselse architect Payen werd opgetrokken van 1841 tot 1848. Daarmee is dit het oudste stationsgebouw van het Europese vasteland. Het bouwwerk werd steen na steen afgebroken, per trein naar Ronse vervoerd en hier weer opgebouwd. Mankracht en werkuren waren immers veel minder duur dan bouwmaterialen. Achterstevoren, want de gevel die in Brugge op de straat uitgaf, staat in Ronse aan de kant van de sporen. De horizontaal geaccentueerde, strak neoclassicistische gevels zijn bepleisterd en versierd met hardsteen. In 1881 werd het nieuwe station van Ronse plechtig ingehuldigd. Een dikke eeuw later, in 1989 en in 2001, kreeg het een grondige renovatiebeurt.

We vervolgden onze wandeling en kwamen in de Leopold Sturbautstraat waar wij de grootste concentratie van art deco gevels vinden. Tussen de twee wereldoorlogen genoot Ronse van een gouden periode in de textielindustrie. Aan de stadsrand bouwden textielbaronnen schitterende villa’s. Het kaderpersoneel had een voorkeur voor huizen in de meest trendy stijl van die tijd : ART DECO. Deze stijl ontstond vanuit de behoefte aan een nieuwe architectuur die meer aandacht besteedt aan het functionele en de strakke eenvoud. Art deco is een makkelijk herkenbare stijl: trapkokers met glas-in-lood, geometrische motieven, vensters en deuren in metaal. Op de gevels wisselen cementen stroken of tegels af met langwerpige, effen baksteenvlakken.

Horizontale, strakke lijnen wisselen af met verticale elementen. De gebruikte materialen zijn zowel duur als duurzaam : arduin, metaal en exotisch hout. Cirkel en vierkant keren overal terug. Via de Pierre D'Hauwerstraat, met nog een groot aantal art deco gevels, de Dr. Ovide Decrolyschool, de Hoostraat en het smalle Willocqsteegje kwamen we terug op de Grote Markt waar we in restaurant "de Acte" verwacht werden.

Het aangeboden aperitief smaakte fris en lekker. Het 3-gangen menu was naar ieders meug maar spijtig genoeg moesten enkele collega's iets te lang wachten op hun tweede of derde portie frietjes. Iedereen had na de maaltijd nog wel even de tijd om van zijn/haar koffie, thee of digestief te genieten alvorens aan de namiddagwandeling te beginnen.

Ronse ligt midden in de groene heuvels en begrenst de Vlaamse Ardennen in het uiterste zuiden van de provincie. Waar je Ronse ook binnenkomt, je daalt altijd tot in het hart van de stad. Het toeristisch informatiecentrum en het Bruulpark liggen in de vallei van de Molenbeek. We bekeken in het park het prachtig vrouwenbeeld van de Mechelse kunstenaar Rik Wouters. Via het museum voor textiel kwamen we aan de Sint-Hermeskerk. Ze werd in late Brabantse gotiek met Henegouwse invloeden opgetrokken. Ze werd gebouwd in het begin van de 15de eeuw en volgde daarmee een romaanse voorganger op. In de 16de eeuw liep het gebouw herhaaldelijk schade op door brand en plunderingen. Het was een kapittelkerk tot 1797 en sinds 1803 een parochiekerk. De 79 meter hoge toren dateert uit de 15de eeuw en bevat een beiaard met 49 klokken. De torenspits dateert uit 1896. Aan de kerk vertrekt jaarlijks op Drievuldigheidszondag de Fiertelommegang. Het reliekschrijn van Sint-Hermes wordt dan rond de stad gedragen tijdens een ommegang van 32,6 km. Aan de kleine markt rechtover de kerk stonden eertijds herbergen waar geesteszieke pelgrims en hun begeleiders onderdak vonden. De kerk bezoeken deden we niet want de aandacht van onze gids ging meer naar de Sint-Hermescrypte, één van de mooiste van West-Europa en gelegen onder de kerk. Deze monumentale ruimte werd in romaanse stijl opgetrokken en ingewijd in 1089. In 1267 werden aanzienlijke herstellingswerken aan de gewelven uitgevoerd en begin 16de eeuw werd het koor uitgebreid in laatgotische stijl. Deze drie bouwfases lopen vlekkeloos in elkaar over en vormen daardoor een harmonieus geheel. De Sint-Hermescrypte is het architecturale pronkstad van de stad. Tijdens de middeleeuwen was ze de bewaarplaats voor de relieken van Sint-Hermes, een Romeins martelaar van Grieks afkomst, die in Ronse aanroepen wordt tegen geestes- en zenuwziekten. Ronse was een druk bezocht bedevaartsoord. De pelgrims ondergingen in de crypte een aantal zeer specifieke rituele behandelingen die tot genezing moesten leiden. Een beperkt aantal historische voorwerpen, die tijdens verschillende archeologische projecten sinds 1948 teruggevonden zijn, werden geselecteerd voor een permanente tentoonstelling. Zo ziet u originele en eigentijdse illustraties maar ook voorwerpen zoals de waag en het registratieboek voor de pelgrims, het zogenaamde "zottenboek. Al deze zaken werden speciaal voor deze herinrichting vervaardigd. Aan de ingang van de crypte ligt ook een archeologisch parkje ; van oost naar west liggen de grondvesten van drie gebouwen : het 11de eeuwse Sint-Pieterskerkje, een vierzijdig kloostercomplex en het aanpalende kapittelhuis.

Na het verlaten van de crypte bleven we nog even stilstaan bij de "oude" Sint-Martinuskerk, die naast de Sint-Hermeskerk staat. Van deze oude kerk, gebouwd in de 11de eeuw, bleef niets bewaard. Wat je wel nog kan zien is de veelkantige toren die in de 15de eeuw werd gebouwd. De kerk zelf dateert van 1829, maar wordt sinds het einde van de 19de eeuw niet meer voor erediensten gebruikt. Rond die tijd werd op een andere locatie in de stad de nieuwe, baksteenrode Sint-Martinuskerk afgewerkt. De oude kerk werd niet afgebroken maar openbaar verkocht. Daarna werd ze o.a. een bioscoop, een houtzagerij en tenslotte een garage. Tot een Ronsische mecenas het verval niet meer kon aanzien en van het gebouw een plek van en voor foodies maakte. We wandelden door het schitterend gerestaureerde gebouw, waar eten en drinken centraal staan. Het bestaat momenteel uit zeven winkelpanden, een tearoom, een restaurant brasserie en een unieke "eventlocatie".

Vooraleer terug te keren naar de Grote Markt brachten we nog een kort bezoek aan een "terug naar de tijd" winkel. De eigenares zorgt ervoor dat "oud" textiel een tweede leven krijgt. In brasserie "Harmonie" werd daarna bij een drankje nog lang nagepraat over hoe mooi Ronse wel is.